

EVA G. SÁENZ DE URTURI

LA SAGA DELS LONGEUS

• 2 •

ELS FILLS DE L'ADÁN

Columna

EVA G. SÁENZ DE URTURI

LA SAGA DELS LONGEUS

ELS FILLS DE L'ADÁN

Traducció de Mercè Ubach i Núria G. Caldés

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

TÍTOL ORIGINAL: *LA SAGA DE LOS LONGEVOS 2. LOS HIJOS DE ADÁN*

PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2025

© EVA GARCÍA SÁENZ DE URTURI, 2014,

EN COL·LABORACIÓ AMB AGENCIA LITERARIA ANTONIA KERRIGAN

© DE LA TRADUCCIÓ: MERCÈ UBACH I NÚRIA GARCIA CALDÉS, 2025

© EDITORIAL PLANETA, S. A.

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-3322-8

DIPÒSIT LEGAL: B. 502-2025

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

I

Iago

18 de novembre

«Queden dues milles», em vaig esperonar, desesperat, «només hem de travessar aquest bosc, el meu cavall i jo, arribar a la pujadeta i després a la meva granja, d'on no m'hauria d'haver mogut mai. No els hauria d'haver abandonat. Dues milles», em vaig repetir, intentant convence'm, «no són morts. La Manon i el nen són resistents, també han sobreviscut a aquesta epidèmia».

Havia estat la vella senyora Bradford, la dona del governador de la petita colònia de Plymouth, a Nova Anglaterra, qui m'havia donat la mala notícia. Un altre brot d'escorbut havia assolat les hisendes de la costa, a Duxbury, al nord de Cape Cod.

—Que se'n sap res, de la meva dona i el meu fill? —li vaig insistir quan vaig sentir els primers rumors al mercat.

Ella em va donar el condol amb la mirada a tall de resposta. Vaig deixar les pells de castor que havia caçat i preparat el dia abans. Un últim guany còmode abans de marxar de la plantació de Plymouth i abandonar la meva darrera identitat com a Ely.

Una dècada després d'arribar a les costes de Nova Anglaterra a bord del *Mayflower*, el novembre de l'any del Senyor de 1620, havia arribat el moment d'abandonar una llar feliç, un fill estimat de vuit estius i una dona, potser la més forta i decidida de totes les que havia estimat.

I era tant el que deixava enrere, tant el que havia viscut al seu costat, en aquella granja al capdamunt d'un penya-segat rocós...

No ens feien por els hiverns extrems d'aquella costa tan agresta. La Manon havia demostrat tenir una resistència excepcional.

Cronista incansable de tot el que succeïa a la colònia de Plymouth, quan la vaig conèixer era una jove viuda que havia perdut el marit setmanes abans d'embarcar-se. Amb la suma pagada per al viatge, no va tenir altre remei que salpar tota sola. Va despertar algunes reserves entre els puritans i les seves esposes, perquè no estava ben vist que una dona viatgés i visqués sola, i encara menys que sabés llegir i escriure, però des del primer dia va quedar clar que resultaria imprescindible per a la colònia.

Després, em va confessar que era la primera vegada que abandonava les terres del rei Jacob i que sortia d'Anglaterra. «Hem tingut una reina verge que no ha necessitat cap marit per governar l'imperi més gran del món; a veure si jo no he de poder viatjar sense marit a les colònies!», em va dir el dia que em vaig embarcar amb els puritans al port de Southampton.

Després de sentir els obscurs auguris de la senyora Bradford, vaig arrencar al galop, i vaig travessar la pineda nevada, amb les branques glaçades dels arbres que m'assotaven la cara. Els indis wampanoag havien obert camins estrets durant centúries, però el meu cavall a penes podia passar entre els troncs. M'era igual, li vaig clavar els esperons fins a extenuar-lo. El pes de la mala consciència m'encegava i no

més veia l'hora de tornar a casa, d'on no me n'hauria hagut d'anar mai.

Com un covard.

La vaig deixar com un covard, vaig abandonar la meva dona i el meu fill sense dir-los adeu. Els vaig deixar plantats al pic del cru hivern, confiant en la seva fortalesa.

Vaig saltar i vaig baixar del cavall en arribar al penya-segat. Ni la Manon ni el nen no estaven llaurant les terres, ningú no collia blat de moro, aquell dia. Les gallines em van sentir i es van amuntegar a la reixa; vaig intuir que feia dies que esperaven un pinso que no arribava.

Vaig cridar-los pel nom, però no em va sortir a rebre ningú. Vaig fer tot el tomb per la granja, i vaig ensopegar amb unes quantes eines que la neu havia amagat, i per fi vaig trobar el que no hauria volgut trobar mai: la tomba de la meva dona, la Manon Adams. Un monticle de terra, dues fustes toscament lligades en forma de creu. Era el meu fill qui havia cavat la fossa, però no hi havia ni rastre de la sepultura del nen.

Encara era viu?

Vaig cridar-lo pel nom un cop més. Vaig entrar a la cabanya, i allà, damunt del llit, vaig trobar el seu cos congelat. Ell també havia mort per l'epidèmia, tot i que havia tingut forces per enterrar la seva mare.

Potser si m'hagués quedat amb ells...

Potser els n'hauria allunyat, després de sentir els primers rumors.

Potser els hauria pogut salvar.

Potser...

Per què enganyar-me? Els havia abandonat tot just feia una setmana. Havia assumit que no els tornaria a veure, que la Parca se'ls acabaria emportant. Tanmateix, no tan aviat, no tan aviat ni d'una manera tan miserable.

Desolat, vaig sortir de la cabanya i vaig caure de genolls

damunt la neu negra. Vaig notar el cuiro dels pantalons amarat de la gelor de la terra.

Vaig prendre una decisió: no en quedaria ni el record, d'aquelles vides segades.

Vaig agafar una fusta i, improvisant una torxa, la vaig encendre. Vaig entrar al graner i vaig calar foc a la palla emmagatzemada per a l'hivern.

I, per una vegada, vaig pensar: «Si ells es cremaran, potser ens hauríem de cremar junts».

I em vaig deixar portar per la dolça idea de posar fi a tot el patiment, d'immolar-me amb ells, com havia vist fer a tants esclaus a Escàndia. Vaig deixar caure als meus peus la torxa, que ho va encendre tot al voltant de les botes de cuiro enfangades que portava. Vaig tancar els ulls, notant les flames, fins que em van llepar les mans.

Però llavors vaig recordar que el meu pare m'esperava a Londres, a l'altre cap de món. Ignorant que el seu fill havia renunciat al regal d'una vida longeva que ell li havia fet, ignorant que no tornaria a la cova de la seva infantesa a esperar-lo un solstici d'estiu, ignorant que només seria un munt de cendres al peu d'un penya-segat de les colònies.

Vaig sortir de la granja al moment exacte en què les flames em començaven a devorar la roba, vaig córrer cap a l'exterior i vaig rodolar damunt la neu per apagar el meu propi incendi. Després vaig deixar que tota la granja es convertís en una immensa foguera. No vaig poder fer res per l'última família que havia abandonat.

Finalment, em vaig allunyar sense mirar enrere ni una sola vegada, amb la camisa tacada de sutge i la roba ben fumada.

«Et recordaré durant segles, Manon. Us recordaré, a aquest fill i a tu, per haver-me curat les ferides, per aquesta dècada de pau que has portat a la meva ànima desgastada. No us oblidaré, no us penso oblidar».

I vaig fugir cap al nord, on els nadius em van acollir els primers dies, abans de marxar cap a un lloc que més tard seria conegut amb el nom de Maine.

... i llavors la ferida que m'havia fet la Lyra, la cicatriu de la mà, em va començar a cremar. Aquella línia tan prima es va tornar vermella i vaig notar que m'abrasava. M'abrasava tant que vaig acabar udolant de dolor.

—Iago! Iago, desperta't! Estàs cridant altre cop el nom de la Lyra.

Atordit i desorientat, em vaig incorporar al llit fent un bot. Era a Cantàbria, al segle XXI. La meva última dona, l'Adriana Alameda, m'havia despertat de l'enèsim malson i em mirava preocupada i mig adormida. Era una gèlida nit d'hivern, però a mi el cervell em cremava.

Em vaig mirar la cicatriu, que batejava amb un pols propi i estava vermella com un riu de sang. Vaig tancar el puny instintivament i el vaig amagar a la Dana. Ella no ho entendria: la sensació d'alerta, de fosc presagi, prou perquè la meva filla s'agités a la tomba, un any després que es morís en enfrontar-se amb el meu germà Nagorno.

Ens estava a punt de passar alguna cosa nefasta.

—Has tornat a somiar amb la Lyra?

—Per sort avui no —li vaig contestar. Encara sentia a la pituitària l'olor de la palla cremada de la granja.

—En quin segle t'has quedat, llavors?

—Al neolític. Sisè mil·lenni abans de Crist. Çatal Hüyük —vaig mentir.

Ella es va incorporar d'un salt.

—Has somiat amb Çatal Hüyük? Hi vaig complir els vint-i-cinc anys.

—Ho sé, Dana —li vaig contestar. Ara arribava la bateria de preguntes, i jo continuava amb el cap encallat al segle XVII.

—I doncs, digue'm, l'encertem, els arqueòlegs, amb les nostres conclusions?

—Força, sí, tot i que hi ha detalls que teniu al davant i se us escapen. —El somni es negava a abandonar-me els pensaments, i un dubte em coïa com un àcid: com es deia, el fill que vam tenir la Manon i jo?—. Te'n recordes, que tots els ossos de dona trobats tenen el primer metatarsià deformat? —li vaig preguntar, intentant centrar-me en un present molt més asèptic.

—Sí, n'he tingut molts a les mans. Era per alguna mena de costum deformador, com el que feia embenar els peus de les nenes a la Xina del segle XVI, o com el que feia que la cultura maia subjectés els cranis amb fustetes?

—No, les dones de Çatal Hüyük es passaven el dia agenollades triturant cereals en molins de pedra. Era una postura molt forçada i els deformava el dit del peu.

La Dana va assimilar de pressa la nova dada. Es va asseure a sobre del cobrellit, vestida només amb la meua vella samarreta de la guineu àrtica que s'havia acabat apropiant feia una pila de mesos.

—I t'hi vas adaptar? —va voler saber.

—Jo no. Però no anava sol, m'acompanyava el meu pare. En Lür va ser més flexible, suposo que perquè ell ja havia viscut un gran canvi en el seu món, en passar de la glaciació Würm a un continent de boscos..., però jo en vaig ser incapaç. Les dones eren... —La vaig mirar de reüll, dubtant.

—En pots parlar, Iago. No tinc problemes amb el teu passat.

—Les educaven perquè fossin submises. Jo fins llavors havia tingut companyes, no una propietat privada. I els homes... Molts no feien gaire més que gandulejar asseguts, mentre la dona s'esllomava treballant. Però no eren els únics canvis. Aquella immensa ciutat de fang s'assemblava molt a

un rusc. Viure-hi ens obligava a dormir i menjar en cubicles als quals accedíem per escales des de la teulada. Les vaig arribar a odiar, aquelles maleïdes escales.

Vaig sortir del llit. L'alba es resistia a manifestar-se, però per a mi la nit i les seves litúrgies ja s'havien acabat.

Em vaig acostar, despullat com anava, a la llar de foc que la Dana i jo havíem deixat encesa abans de ficar-nos al llit. Encara hi quedaven brases i un tronc que es resistia a consumir-se.

«Com es deia, el nostre fill?», em vaig repetir, frustrat. Però no vaig trobar la resposta.

Em vaig asseure a terra, damunt la tova catifa de llana, de cara a un foc que ja agonitzava, i em vaig abrigar amb una vella manta escocesa que havia portat d'algun dels meus viatges. La Dana també es va llevar, una mica despentinada i somnolenta, i es va fer un lloc entremig de les meves cames, de manera que, com jo, va quedar asseguda amb la mirada perduda en una flama hipnòtica.

Havíem convertit un casalot del segle XVIII al davant de la Costa Quebrada en casa nostra. Havíem entapissat les gruixudes parets de pedra de carreuat amb records, i havíem decorat totes les habitacions amb objectes comuns fins que tots dos en vam poder dir refugi. Damunt del prestatge de la llar de foc, la fotocòpia emmarcada del «*Mea culpa* d'un escèptic» presidia el nostre dormitori. Un recordatori de la nit que la Dana es va rendir a l'evidència i va decidir creure per fi en la meva verdadera naturalesa: que jo era longeu, que no envellia, que tenia al davant un home de deu mil tres-cents anys.

Un any de precari equilibri entre algú que ho volia saber tot del passat i algú que ho volia oblidar tot.

Li vaig recolzar el cap a l'espalla i vaig desviar el rumb de la conversa.

—Avui em reuniré amb la direcció de la Neocova d'Al-

tamira, vull veure si podem aconseguir un conveni de col·laboració després de tot l'enrenou de les últimes datacions. Què tens per avui a l'agenda, tu? —li vaig preguntar.

—Una altra entrevista de feina per a l'Àrea d'Edat Mitjana.

—Molt bé, tant bon punt acabi la reunió m'acostaré al teu despatx.

Li vaig somriure, la Dana arribaria una mica tard, com li solia passar.

Amb una mica de sort, tots dos coneixeríem el candidat alhora.

II

Lür

Sungir, a la Rússia actual, 23.000 aC

En Lür va escutar meticulosament l'arrel. L'havia furgat durant hores, tenia les mans balbes i unes quantes ungles trencades. La terra estava glaçada, sempre glaçada. Des de feia dècades, glaçada.

La famèlica planta tenia una escorça dura, però en obrir-la hi va trobar saba vermella. «No és bon senyal, Lür».

Al seu clan, quan era petit, li havien ensenyat a evitar les plantes amb saba, i més si tenien un color cridaner. I ell com a xaman ho havia transmès centenars de vegades. Qualsevol aprenent ho sabia, no sobrevivia ningú si no respectava els preceptes bàsics de com distingir una planta comestible d'una de letal.

En Lür va alçar el cap, va mirar al cim d'aquella serralada blanca. Necessitava menjar alguna cosa si volia tenir forces per a l'ascens.

«Un altre cim, Lür. Una altra esperança esvanida, i després què?», es va repetir.

»Després continuar, després continuar.

»Com sempre, com sempre».

Els seus pensaments s'havien tornat repetitius, i ell sabia que era per la falta d'aliment. Des de les tremolors de terra, des que aquell núvol de pols havia tapat la llum del sol feia una pila d'anys, el cap li anava més lent. El cos, exhaust perquè no ingeria altra cosa que arrels i escorces tacades de cendres, havia perdut el vigor de temps enrere.

Molts arbres havien desaparegut després del desastre. Ja no tenia referències del temps a l'horitzó. Tampoc dels cicles de les estacions. L'hivern, el desglaç ja no eren referents fiables. El temps era glacial a tota la Terra, el Pare Sol a penes il·luminava darrere dels núvols de pols vermella que ho havien embolcallat tot durant les primeres dècades després del Cataclisme. Els cadàvers d'homes i animals que havia trobat pel camí s'havien podrit. Trobava restes de campaments aquí i allà, tendes de pells que encara li servien de refugi si tenia forces per traslladar a fora els cossos rígids dels propietaris, sorpresos mentre feien les tasques diàries com la resta de la humanitat.

«Un últim cim, Lür. Potser els Fills de l'Adán sí que han sobreviscut. Deien que la seva matriarca és eterna, com tu. Almenys ella deu haver resistit.

»No soc l'últim home, deambular sol en un planeta desert no és el meu destí», quantes vegades no ho va pensar.

»Si no puc morir, si no em faré mai vell, quan tots els homes i dones es morin, quan es retirin com els mamuts, com tants animals que no he tornat a veure, em quedaré sol? Per tota l'eternitat? Tota la Terra per a mi sol?».

Va agafar l'arrel i va fer una primera prova. En va obrir la capa de pell i es va fregar la planta a l'avantbraç. Aviat sabia si era verinosa.

Es va acostar l'arrel als llavis, va comprovar que no se li entumien i se la va empassar com si fos la mel més deliciosa.

Després va fer un últim repàs del paisatge que tenia al voltant, el cel gairebé vermell amb aquella eterna boira de

pols, les muntanyes permanentment nevades, grandioses, magnífiques. En altres temps, el vermell i el blanc que perfilaven els cims l'haurien deixat extasiat amb aquella estranya bellesa. Però odiava allò en què s'havia convertit el seu estimat planeta. La Terra que ara coneixia era erma i silenciosa.

Va estrènyer el bastó, va emprendre la pujada i es va posar a cantar a plens pulmons. Velles cançons, himnes del passat, sons alegres per celebrar naixements o germandats entre clans, melodies solemnes per honrar algun patriarca venerat, murmuris tristos per acomiadar una anciana mare.

En Lür cantava, cantava sempre. Cada dia. No volia oblidar com es parlava, no volia oblidar el so de les paraules, que li deien tant. I, si bé no ho admetia, encara conservava l'esperança de trobar un altre ésser humà, algú que hagués sobreviscut. Per això feia dècades que recorria el que quedava de les rutes conegudes.

«No soc l'últim home. Encara no ha arribat aquest moment».

A mig ascens va començar el vertigen. El braç li cremava, però es va canviar el bastó de mà i va continuar escalant.

Quedaven poques hores per fer el cim. La nit li cauria al capdamunt del cingle. Però se sentia feble. Feble perquè no havia menjat durant massa dies. Sota les manyoples de pell, unes mans ossudes s'aferraven al bastó amb menys força de la que tocava.

No... no se l'hauria d'haver menjat, aquella arrel. Probablement es moriria abans que la Mare Lluna s'alçés a l'horitzó.

Es va treure un tros de carbó que havia guardat amb zel de l'últim foc només per a situacions com aquella. Va començar a rosegar la petita pedra negra de fusta carbonitzada, en va fer una pasta amb la saliva i se la va empassar. Només això li podria salvar la vida si la planta era, en efecte, verinosa.

Llavors es va aturar, marejat i desorientat. Cap a on havia de tirar? Cap amunt, cap avall? Estava intentant pujar una

muntanya o ja en baixava? No se'n recordava, va començar a fer voltes en rodó, fins que va perdre l'equilibri i va caure a terra.

El contacte amb la neu, tan dura, va ser prou per deixondir-lo. Es va quedar estirat a terra un moment. Sabia que s'havia d'aixecar. Si es quedava ajagut, encara que només fos una estona, el cos se li refredaria i seria impossible tornar-lo a escalfar.

«I quina importància té?», va pensar. «Això em matarà? Em moriré per fi?».

I es va posar a riure, amb ganes, amb força. Una rialla alegre li va brollar del pit castigat i se'n va sentir el ressò, muntanya avall.

«Continuem».

Va fer palanca amb les manyoples a la neu i es va alçar feixugament. Va començar a cantar altre cop, malgrat el mareig, malgrat que barrejava paraules, melodies, cançons, records, famílies, gent que havia conegut en temps remots.

Va arribar a la cresta gairebé de nit, quan un capvespre ataronjat de núvols esfilagarsats incendiava el perfil dentat de la serralada. El va mirar extasiat. El miracle diari. Un cel en flames només per als seus ulls.

Als seus peus, una vall blanca donava pas a una plana infinita.

Esperava trobar monotonia, neus eternes, cap resta de vida.

Però no va ser això el que li van dir els ulls.

Va parpellejar, incrèdul, perquè al fons de tot de la vall li va semblar veure alguna cosa lluminosa i en moviment.

Era foc, però no un, sinó uns quants, desenes de petits focs. En Lür sabia bé el que volia dir, allò. Eren fogueres: hi havia un poblat, un clan, potser més d'un.

No estava sol a la Terra, havien sobreviscut més éssers humans.